

Zergatik lotsatu?

IÑIGO MARTINEZ PEÑA
FILOSOFOA

Lotsa ahitzen ari ote zaigu? Horixe da egungo hainbat autoreren diagnostikoa. Ez da existitzen, jada, lotsarazi ahal gaituen begiradarik? Bestelakoa zen Jean-Paul Sartrek, 1943an, lotsaren inguruan deskribatutakoa: sarrailaren beste aldean, begia giltzaren zirrikitan itsatsita, pertsona bat begira harrapatu dute, eta lotsa sentitzen du. Egungo pantailetan, aldiz, begira dagoena harrapatuz gero, berarekin batera begiratzeko gonbidapena jasoko dugu: “Hara! Eseri eta ikusi bideoa nirekin!”. Kultura pornografiko orokor batean bizi garela entzun ohi dugu, dena garden, gordin eta lotsagabe erakustea omen da gakoa.

Konplexurik ez! *Living your life*. Badi-rudi ahulen kontua baino ez dela lotsatzea, galtzaileen gauza. Beste garai batzuetan, aldiz, ez da egon lotsari buruzko ikuspegi gutxiesgarririk. Egun, ordea, lotsa izatea estigma sozial bilakatu da. Indibidualismoaren inguruko leloarekin lotu daiteke joera hori? Nola liteke lotsak gure askatasun pertsonalari horrelako mugak jartzea?

Eskolan, komunikabideetan edota pertsonen arteko harremanetan, lotsaren aurkako aholku psikologiko asko entzun daitezke, *coach*-en estiloan. Bizi zaitez axolagabe, besteek zer esango duten beldur izan gabe, nahiz eta esango dutena arra-

zoizkoa izan daitekeen; ez isildu zure irizirik, astakeria izan arren. Utz diezaiegun buruari eta ahoari libre izaten. Errege bakarra existitu behar da: Nia. Lotsagarriena lotsatuta egotea da. Errudun sentitu zaitez lotsatzen bazara. Izan ere, hori da errudun sentitzeko motibo bakarra: bizitzaz, lotsaren erruz, behar beste ez gozatzea.

Agian, egun, ez da hain erraza *lotsaz hiltzea*, ados. Ohorea ez da egungo ideala eta ez dut uste ohorearen balio soziala berreskuratzea denik bidea –hori zen jendea erreputazioagatik lotsarazteko antzinako modua–. Baina zein izan da lotsaren bira neoliberala? Lotsa ezabatzea eta kontsumitzaile moduan lotsagabe disfrutatzen ari garela erakustea?

Lotsa iraultzailea da: horixe dugu Frédéric Gros-en liburu baten izenburua. Moralistegia al da diskurtso hori? Ez nuke letra larriz jarriko; hori ere, agian, gehiegi esatea da. Baina, moduren batean, elkarbizitza eta lotsa batera doazela uste dut. Besteen begiradaren aurrean lotsagarri agertzeak gure jokabide batzuei mugak jarri diezazkioke eta harremantzeko modu duinago baten alde egin. Agian ez da hain txarra komunitateak auzo-lotsa apur bat eragitea gugan. Eta, zorionez, asko ahalegintzen bagara ere *coach* berriei kasu egiten, agian ezinezkoa da lotsa erabat ezabatzea. ●

Ekin eta jarrai

LEIRE NARBAIZA
IRAKASLEA

"Ekin eta jarrai" da Euskaltzaindiaren goiburua. Ez dakit Akademia zergatik ez zuten ilegaltzatu, hiru berba horiek agertuta bere logotipoan. Gutxiagorekin egin dira salaketak-eta (adin batekook *La orquesta Mondragón*-en kasetearena gogoan dugu, Martxoaren 11ren ostean).

Umore beltza izan nahi du aurrekoak, baina euskararen akademiaren lemak beti eragiten dit txiste txar hori. *Ekin, jarrai(tu)* aditzak hautatu zituzten lelorako. Espainiako RAErena baino hobea, bestalde: *Limpia, fija y da esplendor*. Zoru garbigarri baten eslogana dirudi, barren!

Harira. *Ekin, jarraitu*. Aditz bi, biak bereziak, biek ala biek *nori* behar dutelako. Beraz, logikak Nor-Nork eskatu arren, Nor-Nori-Nork erabili behar da, Mastodon sare sozialean jaramonik egiten ez badute ere. Ez da “jarraitzen zaitu”, “jarraitzen dizu” baizik. Gure hipertzutasun horren biktima gara.

Ekin-ekin berdin, nahiz eta EITBk azken hilotan “ekin transformazioa” erabili duen grabatutako spotetan. Inor ez da konturatu? Ez dut sinisten. Gaztelaniaz onartuko lukete akatsa? Ez, ziur.

Erabilera historikoa da, ez kapritxoak. Gureari ekin eta jarrai. ●